

Asia: VN/6984/2021

Ehdotus kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartaksi

Lausunnonantajan lausunto

Mikä on näkemyksenne tiekartan tavoitteista ja toimenpiteistä yleisesti?

Museovirasto pitää tärkeänä tavoitteita kulttuurimatkailun kansallisesta kehittämisestä. On tärkeää, että tiekartta on tehty, ja on myös jatkossa tärkeää edelleenkin panostaa tähän työhön yleisesti ja erityisesti toimenpiteiden resursointiin ja toteuttamiseen.

Kokonaisuudessa painottuu vahvasti ja ymmärrettävästikin kestävä talous, mikä näkyy mm. visiossa vuodelle 2030. Vain pari kertaa mainitaan muut kuin elinkeinovaikutukset (esim. hyvinvointi- tai identiteettinäkökulmat, kulttuurinen osallistuminen), vaikka tarve on kyllä tiekartassa mainittu. Tämän ulottuvuuden tutkiminen ja siihen panostaminen voisi positiivisella tavalla rikastuttaa jatkotyötä.

Tavoitteet on hyvin laadittu ja Museoviraston näkemyksen mukaan tavoittavat hyvin olennaiset haasteet. Toimenpiteet ja toteuttajat jäävät itse tekstissä niukoiksi, mutta löytyvät kyllä liitetaulukosta. Kun tiekarttatyötä jatketaan, on tärkeää pyrkiä kuvaamaan mahdollisimman selkeästi eri toimijoiden vastuut ja ne konkreettiset toimenpiteet, joilla tiekartan tavoitteita edistetään.

Mikä on näkemyksenne tiekartan tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Tiekartan tavoitteissa ja toimenpiteissä on useita Museoviraston näkökulmasta keskeisiä tavoitteita. Nämä liittyvät erityisesti kestävyys- ja suojelun näkökulmiin osana matkailun kehittämistä. Aktiivinen toimijarooli Museovirastolle on luonteva suhteessa keskeisiin kulttuuriperintösopimuksiin ja niihin liittyvään viranomaisyhteistyöhön. Näitä onkin tiekartassa mainittu kattavasti.

Kulttuurimatkailun ja kulttuuriperinnön näkökulmasta keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet liittyvät Euroopan neuvoston kulttuurireittisopimuksen kansalliseen toimeenpanoon. Museovirasto on tässä yhteydessä luonteva kansallinen toimija.

Kommenttinne luvusta 5.1

-

Kommenttinne luvusta 5.2

Kestävyyden ulottuvuus on olennaisen tärkeä elementti kulttuurimatkailun kehittämisessä. Tiekartta ottaa aiheeseen kantaa erinomaisella tavalla. Kestävyyden näkökulma ja sen läpileikkaavuus myös kappaleessa 5.3. olisi hyvä huomioida. Kappaleessa 5.3. itse matkustamisen kestävyysnäkökulmia ei ole juuri problematisoitu.

Kommenttinne luvusta 5.3

-

Kommenttinne luvusta 5.4

Museovirasto yhtyy tiekartan näkemykseen siitä, että kulttuurimatkailupalvelujen digitaalinen löydettävyyden on kulttuurimatkailun menestyksen edellytys. Tähän liittyvät tavoitteet ovat tärkeitä myös viraston kannalta. Luku avautuu ehkä hiukan hankalasti muille kuin toiminnan digitaaliseen ulottuvuuteen perehtyneille (esim. alustapalvelut).

Museoviraston digitaalisissa aineistoissa on keskeisiä kansallisia rekistereitä esimerkiksi kulttuuriympäristön osalta, ja kulttuuriympäristön rajapinnat onkin otettu huomioon tiekartassa. Vaikka tavoite on erittäin kannatettava, rekisteriaineistojen haaste on siinä, että niitä ei ole luotu yleisöjakelu-mielessä. Näiden sisältöjen käyttökelpoisuudessa kulttuurimatkailun tukena on siis kehitettävää. Vastuu sisällöllisestä kehittämisestä kuuluu Museovirastolle, mutta vaatii vaikeasti löydettävissä olevia lisäresursseja.

Kommenttinne luvusta 5.5

Museovirasto pitää luvun 5.5. tavoitteita kulttuurimatkailun kansainvälisestä yhteistyöstä hyvin kannatettavina. Kappaleessa mainitut toimet Euroopan kulttuuriperintötunnuksesta (EHL), maailmanperinnöstä ja aineettomasta kulttuuriperinnöstä ovat osa keskeinen osa viraston kansainvälistä toimintaa asiantuntija- ja viranomaistasolla.

Tiekarttaan sisältyy tavoite Euroopan neuvoston kulttuurireittitoiminnan vahvistumisesta Suomessa. Toimenpiteeseen on kiinnitetty myös Museovirastolle osoitettuja tehtäviä (kansallinen yhteispiste, koordinointi, tapaamiset, viestintä). Museovirasto pitää tavoitetta ja toimenpiteitä luontevasti viraston rooliin kuuluvina, mutta toteaa samalla, että se ei tapahdu ilman pysyvää resurssia. Tehtävää on toistaiseksi hoidettu hankerahoituksella. On tärkeää huolehtia, että toimenpiteiden

tarvitsemat voimavarat varmistetaan jatkossa myös budjettirahoituksessa. Viimeisten vuosien aikana rakennetut hyvät toimintamallit, verkostot ja toimijoiden yhteistyö eivät yksin riitä, vaikka kulttuuri- ja matkailutoimijoilla onkin tässä avainrooli.

Millaisena näette oman organisaationne tai edustamanne tahon roolin tiekartan toimenpiteiden toteuttamisessa?

Museovirastolla on oma tärkeä roolinsa kulttuuriperinnön asiantuntijana kulttuurimatkailun kehittämisessä. Rooli on hyvin avattu ja suhteutettu toimenpiteisiin tiekartassa. Rooli sopii hyvin jo meneillä oleviin toimiin, mutta edellyttää pysyvää lisärahoitusta.

Miten arvioisitte tiekartan toimenpiteiden vastuuttamista? Ovatko kaikki keskeiset toteuttajat kunkin toimenpiteen osalta tunnistettu? Mahdolliset toimenpidekohtaiset ehdotuksenne toteuttajien lisäämiseksi tai poistamiseksi?

Museoviraston osalta vastuut on hyvin tunnistettu ja kunnossa. Virastolla ei ole ehdotuksia muiden toimijoiden osalta. Yleisesti mahdollisimman selkeä ja konkreettinen vastuunjako on hyväksi jatkotyölle.

Mahdolliset muut tiekarttaehdotusta koskevat huomionne.

-

Salmela Ulla
Museovirasto

Hamari Pirjo
Museovirasto